

Obecná anatomie živočichů

- učivo 6. ročníku, bude rozšířeno u jednotlivých skupin

Učivo: stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáň, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování

Vývoj, vývin a systém živočichů

Prvoci

Učivo: významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci

- jednobuněční primitivní živočichové (viditelné mikroskopem)
- tělo tvoří jedna buňka obsahující orgány
- dříve řazeni mezi živočichy
- **heterotrofní** – nedokážou vytvářet organické látky z anorganických (**fotosyntéza**)
= konzumenti, kteří se živí organickou potravou
- pohyblivé (bičíky – dlouhé, panožky – vychlípeniny buňky, řasinky – mnoho, krátké)
- nepříznivé podmínky přečkávají **v klidovém stadiu** (cysta), stěny z chitinu
- rozmnožování dělením, spájením (splynutí dvou jedinců)
- někteří působí nemoci

K zamyšlení: jak se cizím slovem nazývají organismy získávající organické látky z anorganických (fotosyntézou) → Autotrofní

Tělo:

Velikost od 0,005 do 0,05 mm, většinou nejsou vidět pouhým okem (výjimky např. trepka velká)

Stavba těla:

- cytoplazmatická membrána – obal
- cytoplazma – vnitřní prostředí
- jádro – řízení
- mitochondrie – dýchání
- Golgiho komplex – bílkoviny

- potravní vakuoly – trávení potravy, vzniklé vychlípením membrány dovnitř pinocytózou (malé kapičky) x **fagocytózou** (pevné částičky, jiné buňky...)
- buněčná ústa – místo vzniku potravních vakuol u nálevníků
- stažitelné vakuoly – odstraňují vodu z těla

Rozmnožování:

- nepohlavní – dělení, pučení
- pohlavní – konjugace nálevníků, splývání dvou buněk a jejich jader (málo časté)

Bičíkovci

- uměle vytvořená skupina
- společný znak: 1 nebo 2 bičíky

Krásnoočka – mohou být řazeny mezi řasy, některá obsahují chlorofyl.

- červená skvrna (smyslový orgán) blízko bičíku
- hlavně sladká voda (rybníky, kaluže...)

Bičivky – **Trypanozóma spavičná** – původce spavé nemoci, krevní parazit, přenašeč moucha tse-tse = bodalka africká

Kořenonožci

- často panožky (proměnlivý tvar těla), díky nim pohyb a příjem potravy fagocytózou
- někteří kořenonožci např. kryténky mohou vytvářet schránky

Měňavka velká – ve vodě na dně rašelinišť

Měňavka úplavická – v rozvojových zemích (špatná hygiena), přenos fekálním (výkaly) znečištěním potravin a pitné vody, cizopasník ve střevech (krvavé průjmy)

Nálevníci

- složitá stavba buňky
- brvy (pohyb, nahánění potravy)

přisedlé - vířenka

pohyblivé „plazením“ – brousilka nezmaří

volně se vznášející ve vodním sloupci – **trepka velká** (znečištěné vody, loví bakterie)

Výtrusovci

- paraziti v těle savců

zimnička – v krvi člověka, přenašeč komár *anofeles* (tropy) – působí **malárii** (žlutá zimnice)

V trávicí soustavě: **Kokcidie** – kokcidióza králíků

Toxoplazmóza – od koček (napadá játra, u dívek neplodnost)

Hromadinky – např. u švábů

Dírkonožci

- vápenité schránky, různý tvar
- např. penízek (†, schránka až 10 cm)